
Obsah

Slovo úvodem.....	11
-------------------	----

I OBECNÁ ČÁST

1 Sociální politika a sociální zabezpečení.....	15
1.1 Sociální politika.....	17
1.1.1 Základní principy sociální politiky.....	18
1.1.2 Činitele ovlivňující sociální politiku.....	20
1.1.3 Funkce a nástroje sociální politiky.....	22
1.1.4 Subjekty sociální politiky.....	24
1.2 Sociální politika v období transformace.....	25
2 Předmět a systém práva sociálního zabezpečení.....	26
2.1 Předmět práva sociálního zabezpečení.....	26
2.1.1 Pojem sociální zabezpečení.....	26
2.1.2 Formy sociálního zabezpečení.....	28
2.1.3 Právo sociálního zabezpečení.....	32
2.1.4 Vztah práva sociálního zabezpečení k jiným právním odvětvím.....	35
2.1.5 Financování sociálního zabezpečení.....	37
2.2 Systém práva sociálního zabezpečení.....	38
3 Okolnosti ovlivňující tvorbu a úroveň sociálního zabezpečení.....	44
3.1 Vnitřní faktory.....	44
3.1.1 Ekonomická situace.....	45
3.1.2 Demografická situace.....	46
3.1.3 Etické názory a tradice.....	50
3.2 Vnější faktory.....	52
3.3 Funkce práva sociálního zabezpečení.....	52
4 Základní zásady práva sociálního zabezpečení.....	55
4.1 Obecné zásady.....	55
4.1.1 Zásada všeobecnosti sociálního zabezpečení.....	55
4.1.2 Zásada sociální solidarity.....	59
4.1.3 Zásada participace.....	61
4.1.4 Zásada rovnosti.....	63

4.2	Zásady vnitřní výstavby systému sociálního zabezpečení.....	63
4.2.1	Zásada zásluhovosti a zásada sociální potřeby.....	63
4.2.2	Zásada zabezpečení, garance a iniciace.....	64
4.2.3	Zásada kompenzace a společenské integrace.....	65
4.2.4	Zásada zachování nabytých práv.....	66
4.2.5	Zásada valorizace.....	66
4.2.6	Zásada odstraňování tvrdostí.....	67
5	Prameny práva sociálního zabezpečení.....	69
5.1	Pojem pramenů práva sociálního zabezpečení.....	69
5.2	Druhy pramenů českého práva sociálního zabezpečení.....	69
5.2.1	Normativní právní akty.....	70
5.2.2	Mezinárodní smlouvy.....	74
5.2.3	Kolektivní smlouvy.....	82
5.2.4	Unijní právo.....	83
5.3	Působnost norem práva sociálního zabezpečení.....	84
6	Právní skutečnosti v právu sociálního zabezpečení.....	86
6.1	Sociální události a jejich význam.....	86
6.2	Třídění sociálních událostí.....	87
6.3	Nejvýznamnější sociální události.....	89
6.3.1	Stáří.....	90
6.3.2	Nemoc, úraz, zdravotní postižení.....	90
6.3.3	Těhotenství, péče o dítě.....	91
6.3.4	Nedostatečná výše příjmu.....	92
6.4	Prokazování a ověřování sociálních událostí.....	93
7	Právní vztahy sociálního zabezpečení.....	95
7.1	Druhy právních vztahů sociálního zabezpečení.....	95
7.2	Prvky právních vztahů sociálního zabezpečení.....	97
7.2.1	Subjekty právních vztahů sociálního zabezpečení.....	97
7.2.2	Obsah právních vztahů sociálního zabezpečení.....	101
7.2.3	Objekt právních vztahů sociálního zabezpečení.....	102

II ZVLÁŠTNÍ ČÁST

1	Zdravotní pojištění.....	105
1.1	Prameny zdravotního pojištění.....	105

1.2	Věcný a osobní rozsah zdravotního pojištění	106
1.2.1	Věcný rozsah zdravotního pojištění	106
1.2.2	Osobní rozsah zdravotního pojištění	109
1.3	Právní vztah zdravotního pojištění	110
1.3.1	Vznik a zánik právního vztahu zdravotního pojištění	111
1.3.2	Subjekty právního vztahu zdravotního pojištění	112
1.3.3	Obsah právního vztahu zdravotního pojištění	115
1.4	Zdravotní pojišťovny	121
1.4.1	Všeobecná zdravotní pojišťovna	122
1.4.2	Zaměstnanecké zdravotní pojišťovny	123
1.5	Povinnost platit pojistné	125
1.5.1	Plátcí pojistného	125
1.5.2	Výše pojistného	128
1.5.3	Vyměřovací základ	129
1.5.4	Platby pojistného	130
1.5.5	Další povinnosti v souvislosti s pojistným	131
1.6	Řízení ve veřejném zdravotním pojištění	132
1.7	Sankce	134
2	Nemocenské pojištění	137
2.1	Osobní rozsah	137
2.2	Výše dávek	138
2.3	Doby a lhůty	139
2.4	Věcný rozsah	140
2.4.1	Nemocenské	140
2.4.2	Ošetřovné	144
2.4.3	Dlouhodobé ošetřovné	145
2.4.4	Peněžitá pomoc v mateřství	147
2.4.5	Otcovské	148
2.4.6	Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství	149
2.5	Organizace a řízení ve věcech nemocenského pojištění	149
2.6	Sankce v nemocenském pojištění	153
3	Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	156
3.1	Poplatníci a plátcí pojistného	157
3.1.1	Zaměstnanci	158
3.1.2	Zaměstnavatel	159
3.1.3	Osoba samostatně výdělečně činná	160
3.2	Výše pojistného	160

3.2.1	Vyměřovací základ zaměstnance	160
3.2.2	Vyměřovací základ zaměstnavatele	161
3.2.3	Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné	162
3.2.4	Vyměřovací základ osoby dobrovolně účastné na důchodovém pojištění	164
3.2.5	Rozhodné období	164
3.2.6	Procentní sazba	164
3.3	Odvod a placení pojistného	165
3.3.1	Odvod pojistného zaměstnavatelem	165
3.3.2	Odvod pojistného osobou samostatně výdělečně činnou	165
3.3.3	Placení pojistného	167
3.4	Řízení ve věcech pojistného	167
4	Důchodové pojištění	169
4.1	Osobní rozsah důchodového pojištění	172
4.1.1	Povinná účast v důchodovém pojištění	172
4.1.2	Dobrovolná účast v důchodovém pojištění	177
4.2	Důchodové právní vztahy	179
4.2.1	Druhy důchodových právních vztahů	181
4.2.2	Subjekty důchodových právních vztahů	183
4.2.3	Obsah důchodových právních vztahů	187
4.2.4	Vznik důchodových právních vztahů	187
4.2.5	Změna důchodových právních vztahů	190
4.2.6	Zánik důchodových právních vztahů	190
4.3	Věcný rozsah důchodového pojištění	191
4.3.1	Starobní důchod	191
4.3.2	Invalidní důchod	194
4.3.3	Vdovský (vdovecký) důchod	195
4.3.4	Sírotčí důchod	196
4.4	Stanovení výše důchodů	196
4.4.1	Důchodová formule starobního důchodu	199
4.4.2	Důchodová formule invalidního důchodu	200
4.4.3	Důchodová formule vdovského (vdoveckého) důchodu	201
4.4.4	Důchodová formule sírotčího důchodu	201
4.4.5	Souběh nároků na důchody	201
4.4.6	Valorizace důchodů	202
4.5	Organizace a řízení ve věcech důchodového pojištění	203
4.5.1	Orgány na úseku důchodového pojištění	203
4.5.2	Další subjekty v důchodovém pojištění a jejich práva a povinnosti	204
4.5.3	Řízení ve věcech důchodového pojištění	205
4.5.4	Soudní přezkum	206
4.6	Sankce v důchodovém pojištění	206

5 Státní sociální podpora	208
5.1 Státní sociální podpora v rámci soustavy sociálního zabezpečení	208
5.2 Osobní a věcný rozsah státní sociální podpory.....	209
5.3 Právní vztah státní sociální podpory.....	212
5.3.1 Subjekty právního vztahu státní sociální podpory	213
5.3.2 Obsah právního vztahu státní sociální podpory.....	214
5.3.3 Vznik a zánik právního vztahu státní sociální podpory	214
5.4 Plnění ve státní sociální podpoře	215
5.4.1 Přídavek na dítě.....	215
5.4.2 Příspěvek na bydlení.....	216
5.4.3 Porodné.....	217
5.4.4 Rodičovský příspěvek	218
5.4.5 Pohřebné.....	220
5.5 Organizace a řízení ve státní sociální podpoře	221
5.5.1 Orgány provádějící státní sociální podporu	221
5.5.2 Řízení ve státní sociální podpoře	221
5.6 Sankce ve státní sociální podpoře	222
6 Sociální pomoc	224
6.1 Sociální pomoc v rámci soustavy sociálního zabezpečení.....	224
6.2 Osobní a věcný rozsah sociální pomoci	225
6.2.1 Pomoc v hmotné nouzi	226
6.2.2 Sociální služby.....	228
6.2.3 Pomoc osobám zdravotně postiženým	229
6.3 Právní vztah sociální pomoci	229
6.3.1 Vznik a zánik právního vztahu sociální pomoci.....	230
6.3.2 Subjekty právního vztahu sociální pomoci.....	230
6.4 Plnění poskytovaná v sociální pomoci.....	231
6.4.1 Dávky sociální pomoci (peněžité, věcné)	231
6.4.2 Služby sociální pomoci	240
6.5 Organizace a řízení v sociální pomoci.....	241
6.5.1 Orgány provádějící sociální pomoc	242
6.5.2 Další subjekty poskytující sociální pomoc.....	242
6.5.3 Řízení v sociální pomoci.....	243
6.6 Sankce v sociální pomoci.....	243

III

OBECNÉ ZÁKLADY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ V EVROPSKÉ UNII

1	Vymezení pojmu sociální právo evropské unie.....	247
2	Účel sociálního práva EU.....	248
3	Metody právní regulace sociálního práva EU	248
4	Historický vývoj koordinace systémů sociálního zabezpečení v EU.....	249
5	Vztah koordinačního sociálního práva EU a českého vnitrostátního práva.....	254
6	Působnost koordinace systémů sociálního zabezpečení	254
6.1	Časová působnost.....	255
6.2	Místní působnost.....	255
6.3	Osobní působnost	255
6.4	Věcná působnost – pozitivní vymezení.....	257
6.4.1	Zakotvení dávky v právním předpise členského státu.....	258
6.4.2	Začlenění dávky do některé z oblastí sociálního zabezpečení (sociální jistoty)	258
6.4.3	Poskytování sociální ochrany při vzniku sociální události vymezené v čl. 3 odst. 1 písm. a) – j) nařízení 883/2004.....	259
6.4.4	Zařazení dávky do obecného nebo zvláštního systému sociálního zabezpečení nebo systému týkajícího se povinností zaměstnavatele nebo vlastníka lodi	264
6.4.5	Vymezení dávky jako příspěvkové nebo nepříspěvkové	265
6.5	Věcná působnost – negativní vymezení	266
6.6	Dávky smíšené	267
7	Základní principy koordinace	267
7.1	Rovné zacházení.....	267
7.2	Aplikace právních předpisů jednoho státu.....	271
7.3	Sčítání dob.....	273
7.4	Zachování nabytých práv.....	276
7.5	Stejné hodnocení skutečností.....	276